Vragen Portefeuillehouder

Raad en datum: Gemeenteraad 24 februari 2025
Datum indienen vragen: 21 februari 2025
Aan de voorzitter van de raad,
Steller vragen en fractie: Daan Jansen, SAMEN
Onderwerp: Kader vluchtelingenopvang
Het college / ~~de burgemeester~~ wordt verzocht de volgende vraag, vragen ~~mondeling/~~schriftelijk te beantwoorden: 1. Als er wordt gekozen voor reguliere kleinschalige opvang, wordt dan ingezet op een AZC-dependance of een zelfstandige, kleinschalige locatie? Een zelfstandige locatie vereist aanzienlijk meer ambtelijke capaciteit en heeft een grotere impact op de gemeentelijke voorzieningen en daarom relevant in de afwegingen bij dit kader. Zie ook de flyer in de bijlage. 2. In de QA van het COA staat (zie bijlage): *“De rijksoverheid financiert de asielopvang, dus ook de kleinschalige locaties. Voor de gemeenten zitten er geen extra kosten aan kleinschalige opvang. Er wordt wel meer beroep gedaan op gemeenten om samen te kijken naar lokale voorzieningen en faciliteiten, maar ook daarvoor geldt dat het COA de kosten betaalt.”* Waarom is het dan noodzakelijk om een bedrag van 1,7 miljoen euro uit eigen middelen beschikbaar te stellen? Aangezien de samenwerking met het COA voor meerdere jaren wordt aangegaan, kan hierin ook worden vastgelegd waar de financiële risico’s komen te liggen. 3. Tijdens de raadsvergadering werd de indruk gewekt dat we de 1,7 miljoen euro moeten besteden aan de opvang van vluchtelingen (beslispunt 2). Hier kunnen we niet zomaar nieuwe lantaarnpalen van kopen werd letterlijk gezegd. Los van de vraag of we dit moeten willen, denken wij dat dit wel kan. In de raadsvergadering van 10 september 2024 over de Ombuigingsvoorstellen is gesproken over de Notitie ‘naar een sluitende begroting 2025’. Op pagina 21 van deze notitie staat:

Verloop algemene reserve 2024-2029

Zoals opgenomen in hoofdstuk 3, is als ombuigingsvoorstel opgenomen om een tweetal reserves geheel of gedeeltelijk af te ramen.

Het gaat hierbij om:

Ombuiging	*Omschrijving*	Mutatie ten gunste van algemene reserve.
50% van de reserve Oekraïne laten vervallen	De reserve Oekraïne wordt aangehouden om kosten te dekken die samenhangen met de noodopvang van Oekraïense vluchtelingen, de opvang van asielzoekers en het organiseren van een tussenvoorziening voor statushouders. Aangezien de kosten voor noodopvang en opvang tot nog toe worden vergoed door het Rijk, is het niet noodzakelijk om de volledige reserve te handhaven. Een deel van de reserve moet in stand blijven voor het geval er alsnog extra middelen nodig zijn naast de middelen die door het Rijk beschikbaar worden gesteld. De reserve Oekraïne bedraagt momenteel € 3 miljoen. Hiervan wordt € 1,5 miljoen afgeraamd. Het restant wordt als bestemmingsreserve aangehouden.	€ 1.500.000 ten gunste van algemene reserves.

In de raadsvergadering van 11 november 2024 (de begrotingsvergadering) is de begroting vastgesteld. In de Meerjarenbegroting 2025-2028 staat op pagina 136:

Geldr

Reserve opvang ontheemden Oekraine

Stand 1-1-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2025
1.762	0	54	1.708

Deze reserve is bij de jaarrekening 2022 gevormd om in te zetten voor vluchtelingen in de breedste zin van het woord en deels voor opgelopen achterstanden door ambtelijke inzet op Oekraine in 2022, op andere beleidsterreinen, te compenseren.
De onttrekking is om kosten te dekken voor de beleidsmedewerker inclusie en toegankelijkheid zoals besloten in de meerjarenbegroting 2024-2027.

Op 10 september 2024 werd aangegeven dat de reserve Oekraïne op dat moment €3 miljoen bedroeg.
Met vaststelling van de meerjarenprogrammabegroting werd dit €1.762.000.

Met bovenstaand in het achterhoofd de onderstaande vragen:

a) Moeten wij aan het COA verantwoorden waaraan wij de drie miljoen euro uit de reserve Oekraïne besteden?
b) Is het theoretisch mogelijk om (via één of meerdere raadsvoorstellen) lantaarnpalen te financieren met de nog resterende reserve Oekraïne?
c) Is het theoretisch mogelijk dat de reeds vrijgevallen reserve Oekraïne uiteindelijk wordt besteed aan lantaarnpalen, al is het maar één cent?

d) Klopt het dat het een eigen keuze van de gemeente is om de resterende reserve Oekraïne in te zetten voor het dekken van eventuele meerkosten? e) Klopt het dat wij als gemeente (via raadsvoorstellen) ook kunnen besluiten om de resterende reserve Oekraïne te besteden aan gemeentelijke voorzieningen en (echt) betaalbare woningen?
Toelichting: Naar aanleiding van het debat met de wethouder in de commissie Algemeen over het kader zijn enkele belangrijke vragen voor ons onbeantwoord gebleven door tegenstrijdige antwoorden. Voorafgaand aan de raadsvergadering willen wij hier graag duidelijkheid over krijgen, zodat we een weloverwogen afweging kunnen maken.
Datum beantwoording:
Antwoord:

COA Centraal Orgaan opvang asielzoekers

VRAGEN EN ANTWOORDEN REGULIERE KLEINSCHALIGE OPVANG

21 oktober 2024

Wat is voor het COA reguliere kleinschalige opvang?

Met reguliere kleinschalige opvang bedoelen we locaties van minder dan rond de 150 plekken met een looptijd van bij voorkeur meer dan 5 jaar. Er zijn twee basisvarianten; een dependance en een zelfstandige locatie. Als er een azc op maximaal 45 minuten reizen met het openbaar vervoer is of komt, dan kiezen we voor een dependance. Als die er niet is, wordt het een zelfstandige locatie. Op kleinschalige locaties wonen bewoners zelfstandiger dan op een azc omdat er geen permanente begeleiding is en ze voor bijvoorbeeld een doktersbezoek, taallessen of recreatieve activiteiten of naar de hoofdlocatie of gemeentevoorzieningen gaan.

Waarom kleinschalige opvang?

Het COA werkt aan allerlei oplossingen voor een stabiel asielopvangsysteem. Daar horen ook mogelijkheden voor kleinschalige opvang bij. Kleinschalige opvang is duurder dan opvang met grotere getallen en behoorde tot nu toe niet tot de financiële mogelijkheden. Maar net als onze samenwerkingspartners, merkt het COA dat kleinschaligheid belangrijk is voor lokaal draagvlak en nodig is om meer verspreide, langdurige locaties te krijgen. Kleinschalige opvang is in veel situaties ook goed voor onze bewoners, omdat zij gemakkelijker aansluiten op de gemeenschap en sneller integreren.

Waarom nu pas?

Kleinschalige opvang is duurder dan opvang met grotere getallen en behoorde tot nu toe niet tot de financiële mogelijkheden. We hebben al ervaring met kleinschalige opvangvoorzieningen voor alleenreizende jongeren (amv). Daarnaast kennen we kortlopende kleine noodopvanglocaties, soms in samenwerking met het Rode Kruis. De azc-dependance en kleine zelfstandige locatie zijn **reguliere** (langjarige) kleinschalige opvangvormen.

Wat is het verschil tussen een azc-dependance en een zelfstandige locatie?

In een azc-dependance gaan bewoners voor begeleiding, doktersbezoek, taallessen, etc. naar de nabijgelegen hoofdlocatie. In een kleine zelfstandige locatie krijgen bewoners begeleiding van een ambulant team van het COA en maken ze waar mogelijk gebruik van zorg-, les- en andere voorzieningen in de gemeente.

Wat is het verschil tussen reguliere kleinschalige opvang en kleinschalige nood- en amv-opvang?

In de reguliere kleinschalige opvang is over het algemeen geen vaste begeleiding aanwezig. In de amv-opvang is er 24/7 begeleiding aanwezig. Deze kwetsbare doelgroep vraagt een heel andere begeleidingsvorm en-methodiek. In de kleinschalige noodopvang is altijd begeleiding in huis, soms in samenwerking met het Rode Kruis. Deze opvangvorm is tijdelijk, terwijl de reguliere kleinschalige opvang structureler van

aard is. Dat betekent dat deze opvang voor een langere periode (bij voorkeur meer dan 5 jaar) in een gemeente is.

Is alles mogelijk?

Alles is bespreekbaar, kleinschalige opvang is altijd maatwerk. Dat betekent niet dat het altijd lukt om een passende, betaalbare oplossing te vinden. Onze vastgoedadviseurs checken de eerste basisvereisten en als deze voldoen, worden de panden geschouwd. Zaken waar naar gekeken wordt is bijvoorbeeld de ligging en de staat van het pand, wat er al aan voorzieningen is, of er verbouwd kan worden etc. Hoe kleiner een locatie, hoe minder voorzieningen geboden kunnen worden aan bewoners.

Hoe strikt zijn de eisen?

We gaan graag met gemeenten in gesprek over hoe we samen reguliere kleinschalige opvang goed voor elkaar krijgen. Er gelden een paar randvoorwaarden voor het COA, maar reguliere kleinschalige opvang krijgt vooral in de praktijk vorm. Met de eerste locaties (afhankelijk van het aanbod van gemeenten), gaan we in de praktijk leren wat het beste werkt.

Welke bewoners komen er in?

Het COA selecteert de bewoners voor kleinschalige opvanglocaties. Uiteraard wordt gekeken of een bewoner zich voldoende kan redden op deze locatie. Voor iemand die net in Nederland is, is dat bijvoorbeeld lastiger. Het gaat dan om zaken als voor jezelf zorgen, zelf activiteiten doen, sociaal netwerk, persoonlijk welbevinden, externe contacten etc.

Waar moet een kleinschalige locatie minimaal in voorzien?

Bewoners moeten er kunnen slapen, douchen, koken en eten op een kleinschalige locatie. Deze locaties hoeven in principe niet ingericht te worden met bespreekkamers, lesruimtes, zorgpraktijkkamers etc. zoals bij een azc. Afhankelijk van de vorm, het aantal bewoners en samenwerking met andere partijen zoals VluchtelingenWerk, moet de inschatting gemaakt worden wat er op de locatie minimaal nodig is en wat er in de hoofdlocatie of gemeente beschikbaar is.

Hoe zit het met toezicht en beveiliging?

Op locaties boven de 100 bewoners wordt permanente beveiliging ingezet, alles daaronder in principe niet. Dan kijken we naar andere maatregelen zoals cameratoezicht, slimme toegang en mobiele beveiligingsteams. Daarnaast komen medewerkers van het COA regelmatig langs op de kamers.

Hoe werkt het met onderwijs en zorg, moeten gemeenten daar iets aan doen?

Bewoners van azc-dependances kunnen voor medische zorg terecht bij de GZA op de hoofdlocatie. Op een zelfstandige locatie wordt samen met de gemeente per locatie bekeken hoe de zorg voor bewoners het beste geregeld kan worden. Als er meerdere kleinschalige opvangvoorzieningen in de regio zijn, kan er wellicht een ambulant zorgteam van de GZA (Gezondheidszorg Asielzoekers) ingezet worden. Het COA betaalt in alle gevallen de zorgkosten.

De gemeente is zoals bij een reguliere azc, altijd verantwoordelijk om onderwijs te organiseren voor de kinderen op de kleinschalige locatie.
Voor lessen, sport en activiteiten kunnen bewoners in een dependance vaak terecht bij de hoofdlocatie. Bij zelfstandige locaties, wordt er qua faciliteiten meer aan gemeenten gevraagd.

Wat zijn de kosten?

De rijksoverheid financiert de asielopvang, dus ook de kleinschalige locaties. Voor de gemeenten zitten er geen extra kosten aan kleinschalige opvang. Er wordt wel meer beroep gedaan op gemeenten om samen te kijken naar lokale voorzieningen en faciliteiten, maar ook daarvoor geldt dat het COA de kosten betaalt.
Over het algemeen zijn kleinschalige opvanglocaties zijn duurder dan de reguliere azc's, simpelweg omdat voorzieningen voor grotere groepen relatief goedkoper zijn.

Hoe gaat het met het beheer van het vastgoed van deze locaties?

Het beheer van het pand kan bij de gemeente, het COA of de vastgoedeigenaar liggen. Dit hangt af van de lokale afspraken.

Op welke manier kunnen gemeenten locaties aanbieden?

Gemeenten kunnen locaties aanbieden op coa.nl/vastgoed.

Hoe werkt het als een gemeente een locatie heeft aangemeld?

Het COA checkt eerste de basisvereisten en neemt na de eerste 'papieren' beoordeling contact op met de gemeente. Als aan de vereisten wordt voldaan, wordt er een afspraak gemaakt voor een schouw van het pand.

Vragen?

Voor vragen over de reguliere kleinschalige opvang kunt u via de COA informatielijn terecht bij de bestuurlijk vastgoedregisseur in uw regio, info@coa.nl of 088-715 7000.

COA Centraal Orgaan opvang asielzoekers

Reguliere kleinschalige asielopvang in uw gemeente

Reguliere kleinschalige opvang is altijd maatwerk

Bewoners wonen er zelfstandig, er is geen permanente begeleiding aanwezig

>100 Vanaf 100 bewoners is er permanente beveiliging aanwezig

< 150 Locaties voor minder dan circa 150 bewoners

Bewoners maken meestal gebruik van voorzieningen buiten de opvanglocatie

Het COA selecteert bewoners voor de opvang

Is er een azc in de buurt?
Dan is een azc-dependance mogelijk.

- Er is of komt een azc op maximaal 45 minuten reizen met het openbaar vervoer
- Bewoners gaan voor begeleiding, zorg, taallessen, recreatie etc. naar de hoofdlocatie
- Het COA bezoekt regelmatig de kamers
- Beveiliging is maatwerk in overleg met de gemeente, permanente beveiliging bij meer dan 100 personen
- Gemeente regelt zoals altijd het onderwijs

Is er geen azc in de buurt?
Dan is een kleine zelfstandige locatie mogelijk.

- Er ligt geen azc in de buurt
- Het COA zorgt voor een ambulant begeleidingsteam dat deze locatie bezoekt
- Afspraken met gemeenten over het gebruik van gemeentelijke voorzieningen zoals sport, buurtwerk etc.
- Beveiliging is maatwerk in overleg met de gemeente, permanente beveiliging bij meer dan 100 personen
- Het COA betaalt de zorgkosten en zoekt samen met de gemeente naar een passende zorgoplossing.
- Gemeente regelt zoals altijd het onderwijs

Kleinschalige amv-opvang (alleenstaande minderjarige vreemdelingen) en noodopvang
Het COA heeft ook andere kleinschalige opvangvormen zoals de opvang van van alleenreizende jongeren en noodopvang. In de amv-opvang is 24/7 begeleiding aanwezig omdat de jongeren intensief begeleid worden. In de noodopvang verblijven asielzoekers die net in Nederland zijn aangekomen. Er is altijd begeleiding in huis en op een aantal locaties heeft het Rode Kruis de dagelijkse leiding. Noodopvang is tijdelijk, terwijl reguliere kleinschalige opvang structureler van aard is (bij voorkeur meer dan 5 jaar).

Meer weten?

Reguliere kleinschalige opvang is altijd maatwerk. Heeft u vastgoed voor kleinschalige opvang beschikbaar? Laat het ons weten via **www.coa.nl/vastgoed**. Onze vastgoedadviseurs checken eerst de basiseisen en als die in orde zijn, volgt een afspraak om de locatie te schouwen.